

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Net op Zee Hollandse Kust (Noord)

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

14 juni 2017 / projectnummer: 3199

1. Hoofdpunten van het milieueffectrapport (MER)

Inleiding

TenneT wil de toekomstige windparken in het windenergiegebied Hollandse kust Noord (HKN), kavels V en VI aansluiten op het elektriciteitsnet.¹ Om deze parken aan te sluiten moeten een Net Op Zee (NOZ) en een kabel naar een hoogspanningsstation op het vasteland worden aangelegd.

De ministers van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (IenM) nemen hierover een besluit door middel van een inpassingsplan en diverse te verlenen vergunningen. Ten behoeve van de besluitvorming stelt TenneT een milieueffectrapport (MER) op waarin zij de milieugevolgen van dit project onderzoekt. De ministers hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² gevraagd te adviseren over de inhoud van het MER.

Voorgestelde aanpak NRD

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (verder NRD), die de initiatiefnemer TenneT heeft opgesteld geeft al een goed inzicht in het project en de te onderzoeken alternatieven. De Commissie adviseert:

- de voorgestelde aanpak uit de NRD verder uit te werken in het MER. In de kern komt dat neer op onderzoek naar de zeven gepresenteerde tracéalternatieven tussen het windenergiegebied Hollandse Kust en de aantakking naar de hoogspanningsstations Beverwijk of Vijfhuizen;
- dit onderzoek in de voorgestelde twee fasen (zie fig. 2.4 in de NRD) uit te werken, waarbij na fase 1 een selectie van alternatieven plaatsvindt via het proces van trechtering zoals in de NRD aangegeven. In fase 2 kunnen de geselecteerde alternatieven meer in detail worden onderzocht, zodat een voorkeursalternatief (VKA) kan worden voorbereid. Werk het beoordelingskader uit de NRD verder uit en geef daarin aan welke criteria, en op welk detailniveau, in welke fase van het MER worden onderzocht.

Hoofdpunten van het advies

Onderzoek in fase 1 de tracéalternatieven op hoofdlijnen op de onderscheidende milieueffecten. De Commissie adviseert daarbij minimaal in te gaan op de effecten op leefomgeving, natuur, landschap, archeologie op land en op zee. Werk milieueffecten volwaardig uit en ondersteun de vergelijking van milieueffecten van de alternatieven met duidelijke beschrijving van de tracés, kaartmateriaal en tabellen.

In fase 2 van het MER zal het onderzoek gedetailleerder moeten worden uitgevoerd waarbij ook kosten en nettechniek inzichtelijk zullen worden gemaakt. In deze fase moet naast de inpasbaarheid van de tracés ook naar de inpasbaarheid van het platform op zee en het transformatorstation worden gekeken. Werk de alternatieven meer in detail uit ten behoeve van de keuze voor een voorkeursalternatief (VKA) dat in een vervolgbesluit kan worden vastgelegd.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie meer gedetailleerd welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de NRD. Dat wil zeggen

¹ TenneT heeft in de Elektriciteitswet een wettelijke taak voor de voorbereiding hiervan.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en projectgegevens zie bijlage 1.

dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die daar naar haar mening al voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond

Geef in het MER een (kort) overzicht van de achtergronden van het voornemen. Betrek daarbij onder andere de wet Windenergie op Zee en de taak die TenneT daarin heeft, zoals aanleg van verbindingen voor het transport van elektriciteit die de windenergiegebieden opwekken.

Ga in het MER in op:

- toekomstige aansluitcapaciteit die nodig is voor andere (nog aan te leggen) windparken, zoals windparken in het windenergiegebied Hollandse kust Noord (HKN);
- eventuele bundeling van kabeltracés met de hierboven genoemde nieuwe windparken;³
- de (on)mogelijkheden om hoogspanningsstations uit te breiden;
- beschikbare netcapaciteit op het 380 kV-netwerk en randvoorwaarden voor netstabiliteit.

Geef in het MER ook een globale doorkijk naar mogelijkheden van een toekomstig netwerk van 'stopcontacten' op de Noordzee voor offshore windenergie. Leg uit waarom het project hier wel of niet rekening mee houdt.

2.2 Besluitvorming

Neem in het MER een overzicht op van de te nemen besluit(en) en een globale tijdsplanning daarvoor. Laat schematisch zien hoe de uitrol van offshore windparken conform de systematiek van de wet Windenergie op Zee in zijn werk gaat. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het schema zoals gepresenteerd op pagina 8 van de NRD.

Beschrijf in het MER het traject van vervolgbesluitvorming over de tracés. Welke besluiten zijn daarbij aan de orde en in welke volgorde?

3. Selectie van alternatieven (MER fase 1)

3.1 Milieuvergelijking alternatieven en beoordelingskader

De NRD geeft een overzicht van de te onderzoeken tracé-alternatieven van de kabel van het NOZ HKN naar het vasteland en op vasteland van het aanlandingspunt naar de transformator-/hoogspanningsstation. Dit biedt een goed vertrekpunt voor het op te stellen MER. De keuze voor het tracé ten behoeve van het voorkeursalternatief op land lijkt primair. Daarmee wordt de keuze van de ligging van het tracé op zee secundair. Ga in op de mogelijkheden van het combineren/uitwisselen van delen van de tracé's op zee.

³ Hier kan mogelijk gedacht worden aan een zwaardere 220 kV kabel, zodat overcapaciteit al beschikbaar is.

De NRD maakt in haar beoordelingskader (nog) geen onderscheid tussen het detailniveau van de beschrijving van de milieueffecten voor de selectie van alternatieven in fase 1 en voor de verdere uitwerking in fase 2. De Commissie adviseert dit onderscheid alsnog te maken. Hierdoor is voor belanghebbenden ook duidelijker wat voor type onderzoek in welke fase zal plaatsvinden. Voor de eerste selectie zal niet voor alle aspecten kwantitatieve informatie nodig zijn. De Commissie geeft in hoofdstuk 5 van dit advies specifiek aan welke informatie van welk detailniveau nodig is voor de selectie in fase 1 van het MER en de besluitvorming na fase 2.

4. Uitwerking geselecteerde alternatieven (MER fase 2)

4.1 Voorkeursalternatief en varianten

Na fase 1 van het MER wordt een keuze gemaakt voor een beperkt aantal verder te onderzoeken alternatieven. Deze geselecteerde alternatieven zullen in fase 2 van het MER verder in detail worden beschreven ten behoeve van de keuze van het voorkeursalternatief (VKA). Laat daarbij concreet zien waar de ondergrondse delen van de tracés liggen en geef ook weer waar nog ontwerpgegevens liggen en/of -keuzes moeten worden gemaakt. Ga daarbij in op keuzes voor:

- de locatie en inpassing van het platform op zee;
- het kabelsysteem op land en zee en daarmee samenhangend de tracébreedte;
- wijze van aanlegtechniek, de keuze tussen boren of open sleuf methode;
- de locatie en inpassing van het transformatorstation en de inpassing van een eventuele shunt reactor.

Geef in fase 2 de inpassing van het kabeltracé, het platform en het transformatorstation een plek en ga daarbij in op de voor de milieueffecten relevante ontwerpkeuzes.

Platform

TenneT heeft een standaard platform ontworpen voor de aansluiting van offshore windparken. De Commissie adviseert in het MER te laten zien wat daarbij de afwegingen zijn geweest. Ga hierbij in ieder geval in op:

- de vraag in hoeverre platforms overdag en 's nachts zichtbaar zullen zijn vanaf de kust (ook in combinatie met de straks aanwezige windturbines waarvoor dit NOZ wordt aangelegd en bij verschillende weersomstandigheden);
- de vorm van het platform;
- de aard en omvang van het bezoek aan het platform en de frequentie en intensiteit van onderhoudswerkzaamheden;
- de aard van maatregelen om nadelige gevolgen voor natuur te verminderen of voorkomen (bijvoorbeeld toepassing van groen licht).

Transformatorstation locatiekeuze en vergelijking

De NRD geeft twee mogelijkheden voor de keuze van een aansluitingsstations op land. Om hier de elektriciteit van de windparken op het 380 kV-net over te brengen is een transformatorstation nodig, de 220 kV wordt daar omgezet naar 380 kV. Een dergelijk station heeft een omvang van ongeveer 2,5 hectare en moet afhankelijk van de afstand tot het 380 kV-station worden voorzien van een shunt reactor met een omvang van enkele honderden vierkante meters.

De Commissie adviseert in het MER fase 2 te laten zien in hoeverre het transformatorstation kan worden ingepast in de omgeving. Ga daarbij in op het gebruik van afschermden wallen en beplanting en/of de vormgeving van het station.

Aanlegvarianten op zee

De NRD geeft aan dat in het MER aanlegvarianten voor de kabel en voor de fundering van het offshore platform worden onderzocht. De Commissie adviseert in aanvulling hierop in het MER speciale aandacht te schenken aan:

- een indicatie van de omvang van de actieve sedimentatie en/of erosie, bijvoorbeeld doordat de zeebodem lokaal dieper wordt tijdens de gebruiksduur van de kabel en wat dit betekent voor de diepteligging van de kabels;
- de aanlegperiode, in sommige periodes zijn de aanwezige natuurwaarden kwetsbaarder (veelal het voorjaar, maar dit kan per locatie verschillen).

5. Beschrijving gevolgen voor het milieu (MER fase 1 en 2)

5.1 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en ook van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten of waarvan redelijkerwijs mag worden verondersteld dat deze doorgaan.

5.2 Algemeen

De Commissie vindt de uitwerking van het MER zoals thans is voorgesteld in de NRD al zeer adequaat. In het verdere hoofdstuk geeft zij aanvullend daarop adviezen voor de uitwerking van het MER. Zij zal daarbij met name ingaan op de reikwijdte en het detailniveau van het onderzoek in fase 1 en daarop volgend fase 2.

Maak bij de beschrijving van de milieueffecten per tracé onderscheid tussen de effecten:

- tijdens de *aanlegfase*;
- tijdens de *exploitatiefase*, inclusief onderhoud- en reparatiewerkzaamheden (daarbij uitgaand van de economische levensduur van de kabels) en verstoring door magnetische velden. Betrek hierbij het risico op beschadiging bij blootlegging of te diep "begraven" van de kabel(s);
- na *buitengebruikstelling* van de kabel, verwijderen of laten liggen.

5.3 Bodem en water

Morfologie (zee-gedeelte)

De Commissie adviseert in het MER fase 1 de morfologie en mogelijke veranderingen daarin kwalitatief en op hoofdlijnen kwantitatief uit te werken. Immers, wanneer kabels bloot komen te liggen of te diep worden "begraven", kan dit tot problemen leiden en zijn reparatiewerkzaamheden, met de daaraan verbonden milieugevolgen, nodig. De morfologische situatie van de verschillende tracé-alternatieven kan daarbij verschillen.

De Commissie adviseert daarom in fase 1 van het MER de volgende vragen op basis van een kwalitatieve beschrijving te beantwoorden:

- Wat zijn de gemiddelde en maximale stroomsnelheden (van het zeewater, als gevolg van getij en golven) in het plangebied? Veranderen die na aanleg van de kunstwerken?
- Welke maatregelen kunnen worden getroffen bij een dreigend blootspoelen van kabels gedurende de levensduur van de kabel? En indien van toepassing beschrijf daar de milieugevolgen van.

Met deze informatie kunnen de alternatieven goed worden vergeleken wat betreft de morfologie.

Ga in fase 2 van het MER ook in op een kwantitatief overzicht van de bodemsamenstelling tot ruim onder de begravingdiepte van de kabels. Immers, tijdens de aanleg of bij erosie in een later stadium, kunnen eventuele erosiegevoelige zachte of hardere, diepere sedimentlagen bloot komen te liggen, wat kan leiden tot een versnelling en verdieping van de erosie.

Maak in het MER – ter onderbouwing van de diepte waarop de kabels zullen worden gelegd – een voorspelling van de morfologische veranderingen welke tijdens de levensduur van de kabels mogelijk zijn. Geef daarbij, met behulp van toepasselijk kaartmateriaal voor het zee traject, per alternatief inzicht in:

- de aanwezigheid, diepte/hogte en de activiteit van geulen en zandgolven;
- de potentiële gevolgen van eventuele lokale erosie- en sedimentatieprocessen.

Dit type processen kan zorgen voor een diepere begraving van de kabels (positief effect indien niet al te diep) of voor lokale erosie, waardoor het risico van blootspoelen toeneemt. Ga in op mogelijke erosie, waardoor kabels in de komende decennia bloot kunnen komen te liggen. Geef ook aan of en zo ja welke maatregelen dienen te worden genomen wanneer toekomstige kustsuppleties leiden tot een te diepe begraving van de kabels.

Archeologie

De NRD geeft aan dat kwalitatief zal worden ingegaan op de archeologie. Het zeegebied voor het kabeltracé is vrij ondiep en bevat archeologie meest in de vorm van scheeps- en WO2-vliegtuig- wrakken en mogelijk Vroeg-Holocene en/of Pleistocene archeologie. Hierdoor is er een kans dat waardevolle elementen worden aangetroffen.

Geef voor fase 1 van het MER inzicht in de kansen dat tijdens de aanleg van de kabels op land archeologische en andere cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle elementen worden verstoord. Geef weer in hoeverre dit per tracé-alternatief verschilt. Maak in fase 2 een volledige verkenning van de archeologie op land middels een bureaustudie. Beschrijf voor het in

fase 2 van het MER de beoogde omgang met waardevolle elementen bij de latere uitvoering van de werkzaamheden en mogelijke maatregelen die nodig zijn.

Vertroebeling

De kust voor Holland heeft een complexe Holocene geschiedenis en in de ondergrond komen mogelijk fijnkorrelige lagen voor die bij aansnijding tijdens het baggeren of naderhand tijdens blootspoeling voor extra vertroebeling kunnen zorgen. Locaties en dieptes van fijnkorrelige eenheden zijn voor een groot deel af te leiden uit kaartmateriaal van TNO (en de vroegere Rijks Geologische Dienst).⁴

Geef in aanvulling op de aanpak uit de NRD aan of bij het ingraven van kabels fijnkorrelige lagen van de zeebodem worden aangesneden die gemakkelijker 'erodeerbaar' zijn en of dit kan leiden tot extra erosie en vertroebeling

Geef in dat geval een inschatting van deze extra erosie en sedimentatie en de resulterende verhoogde slibgehalten en de mate en duur van de vertroebeling. Beschrijf welke mogelijke mitigerende maatregelen zullen worden toegepast om vertroebeling tegen te gaan.

Grondwater

Geef voor fase 1 van het MER een overzicht op hoofdlijnen van de eventuele beïnvloeding van het grondwaterpeil gedurende het aanleggen van het landtracé, onder andere door bron- of puntbemalingen. Geef weer in hoeverre de tracé-alternatieven op dit punt verschillen.

Laat in fase 2 van het MER op kaart zien waar (eventueel) grondwaterniveaus worden beïnvloed, zoute kwelstromen worden versterkt en/of de kwaliteit van het grondwater anderszins kan worden beïnvloed⁵. Geef – indien relevant – aan of deze beïnvloeding door maatregelen kan worden voorkomen of gemitigeerd.

Afhankelijk van deze analyse en het in dit advies genoemde natuuronderzoek kan het nodig zijn om aanvullend op de voorgestelde aanpak in de NRD het grondwateronderzoek kwantitatief uit te voeren voor het VKA.

5.4 Natuur

5.4.1 Beschrijving ingreep-effectrelaties

Geef de Natura 2000-gebieden en de gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in het studiegebied aan op kaart en ga per tracé in op de potentiële ingreep-effectrelaties in de aanleg- en exploitatiefase. Beschrijf hierbij de doorlooptijd van de aanlegwerkzaamheden.

Voor fase 1 van het MER kan de effectbeschrijving in beginsel kwalitatief. Ga daarbij per alternatief na of dit kan conflicteren met de natuurwetgeving en hoe daarmee wordt omgegaan

⁴ Zie bijvoorbeeld: <https://www.dinoloket.nl> , <https://www.tno.nl/nl/aandachtsgebieden/energie/geological-survey-of-the-netherlands/> en <https://www.deltares.nl/nl/expertise/> .

⁵ Zie ook de reactie van PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland

bij de keuze of verdere uitwerking van alternatieven/varianten. Voor de onderwerpen waarover twijfel bestaat over de effecten (en de effectiviteit van mitigerende of compenserende maatregelen) kan een kwantitatieve uitwerking in het 1^e deel van het MER toch nodig zijn om zeker te weten of een alternatief uitvoerbaar is. Voor het VKA kunnen dan in het 2e deel van het MER in meer detail de gevolgen voor de natuur en mogelijkheden om deze te verzachten of te voorkomen worden uitgewerkt.

Mariene natuur

Ga in het MER voor alle tracés (fase 1) in ieder geval in op de ingreep-effectrelaties bij:

- verstoring door onderwatergeluid (aanleg funderingen⁶). Doe dit, voor zover onderscheidend, kwantitatief met het oog op verstoring van zeezoogdieren, bodemleven en vis(larven) en eventuele nader uit te werken mitigerende maatregelen. Een kwantitatieve uitwerking kan nodig zijn om aan de natuurwetgeving te kunnen toetsen⁷ en te bepalen of alternatieve aanlegwijzen nodig zijn;
- verstoring (van vogels en zeezoogdieren) door licht, beweging en bovenwatergeluid;
- vertroebeling, waarbij mogelijk bodemleven (benthos) kan worden bedekt⁸. Ga hierbij na in welk seizoen extra vertroebeling tijdens het uitgraven van het tracé het minste schade toebrengt aan de natuur;
- veranderingen in het bodemreliëf (door vergraving) en de eventueel daaraan verbonden gevolgen voor de structuur en functie van habitattypen en bodemleven;
- verstoring in de exploitatiefase door onderhoud;
- de eventuele aantrekkende werking in de exploitatiefase (het gebruik van platform door vogels als rust of broedlocatie).⁹

Natuur op land:

Ga in het MER voor alle tracés in ieder geval in op de ingreep-effectrelaties bij:

- verstoring door of aantasting van leefgebied door aanlegwerkzaamheden, waaronder bijvoorbeeld verstoring van broed-, foerageer- en/of rustlocaties door geluid door boren en ontgraven, of de gevolgen van lokale tijdelijke verdroging;
- verstoring, door licht en beweging, van vogels en andere fauna;
- (tijdelijke) veranderingen in het grondwaterpeil en (tijdelijk) ruimtebeslag;
- tijdelijke stikstofdepositie door werkzaamheden in de aanlegfase (zie verder gebiedsbescherming in §5.4.3 van dit advies);
- eventuele te ontgraven waardevolle duinvegetaties, betrek het regeneratievermogen van de duinvegetaties hierbij.

⁶ De Commissie heeft van TenneT begrepen dat voor het platform 8 heipalen nodig zijn en de impact van de heiwerkzaamheden van deze palen in dezelfde orde grootte zal liggen als die van heiwerkzaamheden voor funderingspalen voor offshore windturbines.

⁷ Zie ook het Kader ecologie en cumulatie van de Rijksoverheid (KEC) dat indien relevant als hulpmiddel kan fungeren, in de geval met name de cumulatieve gevolgen van onderwatergeluid voor zeezoogdieren..

⁸ Dit kan met name in ondiepe gedeeltes voor de Hollandse kust spelen, in de diepere gedeeltes zal door de verbinding met open zee en de sterke eb- en vloedstroom vertroebeling snel verdwijnen.

⁹ Zie Camphuysen & Leopold 2007. Drieteenmeeuw vestigt zich op meerdere platforms in Nederlandse wateren. Limosa 80 (4): 153-156. http://www.nou.nu/limosa/limosa_samenvatting.php?nr=4104 .

5.4.2 Gevolgen voor soorten

Beschrijf voor de verschillende ingreep-effectrelaties welke beschermde dieren- en plantensoorten in zee en op land (en eventuele overige relevante soorten waaronder schelpdieren/visfauna) kunnen worden beïnvloed. Ga na wat dit betekent voor de staat van instandhouding en/of vitaliteit van populaties van beschermde soorten¹⁰, ook rekening houdend met cumulatie met effecten van windparken, kabelaanleg en van andere relevante activiteiten. Geef op hoofdlijnen aan in hoeverre het voornemen kan conflicteren met de Wet natuurbescherming en geef aan hoe hiermee wordt omgegaan. Breng relevante mitigerende maatregelen in beeld. Houd bij de Bruinvis ook rekening met de bepalingen vanuit ASCOBANS¹¹.

5.4.3 Gebiedsbescherming

Gevolgen voor Natura 2000-gebieden (Passende Beoordeling)

De NRD geeft aan dat een Passende Beoordeling zal worden opgesteld voor het VKA om de gevolgen voor Natura 2000-gebieden te beoordelen. Geef aan welke habitattypen en leefgebieden van soorten kunnen worden beïnvloed. Breng daarbij ook in beeld in hoeverre de instandhoudingsdoelstellingen al worden gehaald. Op land zijn de gevolgen van tijdelijke verdroging door lokale bronbemaling¹² en het regeneratievermogen van habitattypen en leefgebieden van soorten door eventuele vergravingen. Houd daarbij ook rekening met de samenhang met (bekende) grootschalige beheermaatregelen in het kader van het PAS.¹³

Aanvullend op de NRD adviseert de Commissie bij verstoring ook in te gaan op de effecten van licht op zee- en trekvogels, verstoringen door scheepsbewegingen, en na te gaan of ook stikstofdepositie (door onder meer transport en in te zetten materiaal bij boren/ontgraven) en daarmee het beoordelingskader van het PAS moet worden beschouwd in de Passende Beoordeling.¹⁴

Overige beschermde gebieden

In de NRD wordt aangegeven dat de gevolgen van eventueel ruimtebeslag voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN voorheen EHS) worden beoordeeld. De Commissie acht het van belang om ook eventuele gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN (kwaliteit natuurbeheertypen) via externe werking in beeld te brengen.¹⁵ Beschrijf voor de relevante gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden worden beïnvloed en geef aan of ruimtebeslag aan de orde is en of de 'EHS spelregels' dienen te worden doorlopen.

¹⁰ Artikel 3.1, 3.2 en 3.10 Wet natuurbescherming.

¹¹ Overeenkomst inzake de instandhouding van kleine walvisachtigen in de Oostzee, NO-Atlantische Oceaan, Ierse Zee en Noordzee (Agreement on the conservation of small cetaceans of the Baltic, North East Atlantic, Irish and North Seas). Zie bijvoorbeeld passages hierover in het Kader Ecologie en Cumulatie (KEC).

¹² Verdroging kan mogelijk ook leiden tot meer vermessing/verzuring omdat het bufferend vermogen van de bodem wordt beïnvloed. Verdroging leidt vaak tot ongewenste verruiging van de vegetatie.

¹³ Zie zienswijze van Vereniging natuurmonumenten.

¹⁴ Voor 0,05 mol N/ha/jaar tot 1 mol N/ha/jaar geldt alleen een meldingsplicht indien er ontwikkelingsruimte beschikbaar is. Voor tijdelijke activiteiten wordt de ontwikkelingsruimte toegedeeld op basis van de depositie die de activiteit op een ha veroorzaakt afgezet tegen een periode van zes jaar: de jaarlijkse deposities worden opgeteld en gedeeld door zes.

¹⁵ Externe werking maakt formeel geen deel uit van het toetsingskader van het NNN maar de gevolgen van een ingreep via externe werking dienen wel in een MER in beeld te worden gebracht.

6. Overige aspecten

6.1 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren, kaarten en ander beeldmateriaal (van de platforms op zee en kabelaanlegtechnieken). Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal wordt gebruikt, met duidelijke schaalstok, oriëntatie en legenda.

6.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het voorkeursalternatief (VKA) en de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de tracés en de argumenten voor de selectie van het VKA.

6.3 Leemten in milieu-informatie

Voor het onderdeel 'leemten in milieu-informatie' heeft de Commissie verder geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Infrastructuur en Milieu en TenneT TSO B.V. (TenneT)

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken en Minister van Infrastructuur en Milieu

Besluit: Inpassingsplan en diverse vergunningen

Categorie Besluit m.e.r.: D24.2

Activiteit: TenneT wil toekomstige offshore windparken in het windenergiegebied Hollandse Kust (noord) voor de kust van Noord-Holland aansluiten op het landelijk hoogspanningsnet. Het net op zee Hollandse Kust (noord) bestaat uit:

- een platform op zee;
- elektriciteitskabels van het platform door de zeebodem en ondergronds vanaf de kust naar een nieuw te bouwen transformatorstation;
- een transformatorstation nabij een bestaand hoogspanningsstation (te Beverwijk of te Vijfhuizen);
- een (ondergrondse) aansluiting op het hoogspanningsnet.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 6 februari 2017

Aankondiging start procedure: 11 april 2017

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 14 april 2017 t/m 29 mei 2017

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 14 juni 2017

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. Th. Fens

dhr. drs. R. Meeuwssen (secretaris)

dhr. mr. C.Th. Smit (voorzitter)

dhr. dr. B. van der Valk

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De informatie die ze van het bevoegd gezag heeft ontvangen, vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie overlegd met het bevoegd gezag, de initiatiefnemer en zijn adviseurs. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op onze website, op de pagina *Wat doet de Commissie* in het hoofdstuk Advisering. (www.commissiener.nl/advisering/watbiedtdecommissie).

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3199](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van 19 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 9 juni 2017 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

